Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı – SUMP İzmir

Daha iyi bir yaşam kalitesi için şehirlerdeki ve çevrelerindeki insanların ve işletmelerin hareketlilik gereksinimlerini karşılamaya yönelik tasarlanmış stratejik bir plan olarak tanımlanan Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı (SUMP), Avrupa'da yeni bir planlama kültürünün benimsenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Vatandaşların ve paydaşların etkin katılımına, kurumlar arasında yüksek düzeyde işbirliğine, tüm ulaşım türlerinin entegre bir şekilde geliştirilmesine ve izleme - değerlendirme gibi ilkelere dayanan bu planlama anlayışı, geleneksel yaklaşımların tersine insan odaklı, erişilebilirliği ve yaşam kalitesini yükselten, belirli bir uzmanlık alanından ziyade disiplinler arası ekip çalışmasını gerektiren, şeffaf ve katılımcı bir yaklaşıma dayanmaktadır.

Bilindiği gibi her 5 yılda bir ana planların yasal mevzuat gereği revize edilmesi gerekmektedir. Ülkemizin planlama pratiğinde bugüne kadar klasik yöntemler ile paydaş katılımın az olduğu statik plan çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar kapsamında toplanan verilerin yenilikçi yöntemler ile güncellenememesi, paylaşımlı araçlar ve mikro hareketlilik gibi yeni türlerin ulaşım modellerinde yer verilmesi gerekliliği ve toplumun tüm kesimlerinin planlama sürecine etkin bir şekilde katılımının sağlanabilmesi amacıyla kentimizin güncel ulaşım planının Avrupa'da kabul gören bu planlama yaklaşımı ile hazırlanabilmesi için Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı hazırlama çalışmalarına başlandı.

Avrupa Birliği tarafından aday ülkelere sağlanan Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı'nın (IPA) 2014-2020 yıllarını kapsayan ikinci döneminde Ulaştırma Sektörel Operasyonel Programı altında yer alan 3 Nolu "Erişilebilir ve Kapsayıcı Ulaştırma" Eylem Alanı kapsamında Belediyemiz Avrupa Birliğinden IPA II kapsamında başvurumuz sonucunda 3.199.845 Euro'luk hibe almaya hak kazanarak, Türkiye'de IPA II Teknik Destek Projesi ile **SUMP hazırlayacak ilk kent olma** özelliğine kavuşmuştur.

İzmir SUMP projesine ait ihale ilanı ve ihale dosyası AB Türkiye Delegasyonu tarafından 16.06.2021 tarihinde onaylanarak ihale ilanımız 22.06.2021 tarihinden itibaren Avrupa Komisyonu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın Ulaştırma Sektörel Operasyonel Programı ihale ilan sayfalarında yayınlanmaya başlanmıştır. Bu ihale sürecinde Ağustos ayı itibarıyla söz konusu ihalenin kısa liste değerlendirme çalışmalarına geçilmiştir.

SUMP çalışması kapsamında ihale sürecimiz Avrupa Birliği Dış Yardım Sözleşme Usulleri Uygulama Kılavuzu kısa adıyla PRAG olarak bilinen ihale sürecine göre devam etmektedir. Nihai firmanın bu süreç sonucunda belirlenmesinin ardından 2022 yılının Nisan ayı gibi İzmir Kentinde Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı çalışmaları fiilen başlatılacaktır. Plan çalışmasının 2 yılda tamamlanması hedeflenmektedir.

SUMP İzmir'in genel hedefi; İzmir'de daha güvenli, temiz, erişilebilir ve uygun hareketliliği sağlayarak yaşanabilirliğe ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunmaktır.

SUMP çalışmasının kentimize sağlayacağı katkılar;

- İzmir kentinin, kamusal ulaşım politikalarını destekleyen vizyonu, SUMP kapsamında daha güçlü bir şekilde yenilenecektir. Bireysel otomobil kullanımının azaltılması, bisiklet-yaya erişiminin artırılması, paylaşımlı mikro mobilite olanaklarının geliştirilmesi ve araç değil insan odaklı bir kent merkezi yaratılması için SUMP sürecini bir fırsat olarak görmekteyiz.
- Sosyal, çevresel ve ekonomik olarak sürdürülebilir bir "İzmir Ulaşım Vizyonu" geliştirilmesi bu planın temel hedefleri içinde yer almaktadır. Küresel krizlerle boğuşan dünyamızda; eşitlikçi, çevreci, ekonomik, doğal afetlerin ve pandeminin getireceği riskleride göz önünde bulunduran ve bu riskleri senaryo analizlerine de katarak daha dirençli bir ulaşım sisteminin kurulması sağlanacaktır.
- Fosil yakıtlara dayalı kentsel ulaşım politikalarının terk edilip, daha çevreci ve sürdürülebilir ulaşım modlarına dayalı bir gelişme alınan önlemler ile desteklenecektir.
- Geleneksel veri toplama yöntemleri ve modelleme yaklaşımlarına dayanan klasik ulaşım master planlarına göre, vatandaş ve paydaş katılımının aktif olarak sağlanacağı, yenilikçi veri toplama teknikleri ile kentsel hareketliliğe yönelik kararların daha hızlı alınması sağlanacak; ayrıca bu verilerin güncel tutulması sağlanarak modelleme sürecinin daha dinamik bir şekilde takip edilebilmesiyle belediyemizin akıllı kent olma hedeflerine katkı koyması beklenmektedir.
- İzmir Büyükşehir Belediyesi, Ulaşım Daire Başkanlığı ve diğer bölümlerde çalışan personellerin planlama sürecini devam ettirmek için gereken teorik ve pratik kapasiteyi kazanması sağlanacaktır.

SUMP süreci İzmir Ulaşım Master Planı'nın sürdürülebilirlik ilkelerine katkı koyup katılım ve entegrasyon ilkelerine dayanan bir planlama anlayışına dayanacaktır.

Kilometre taşı:
Tedbir uygulamalarının değerlendirilmesi
Kilometre taşı:
Bir SUMP hazırlama kararı
Neler öğrendik?
Kaynaklarımız neler?
Nasıl gidiyoruz?
Planlama bağlamımız ne?
Nasıl iyi yönetebiliriz?
Ana sorunlarımız ve fırsatlarımız neler?
Kilometre taşı:
Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planının kabulü
Kilometre taşı:
Sorunların ve fırsatların analizinin tamamlanması
Başlamaya hazır mıyız?
Gelecekteki seçeneklerimiz neler?
Ne gerekiyor ve kim ne yapacak?
Ne tür bir şehir istiyoruz?
Somut olarak ne yapacağız?
Başarıyı nasıl belirleyeceğiz?
Kilometre taşı:
Vizyon, hedefler ve hedef değerlerin kararlaştırılması
01
Çalışma yapılarının kurulması
02
Planlama çerçevesinin belirlenmesi
03
Hareketlilik durumunun analiz edilmesi
04
Senaryoların oluşturulması ve ortaklaşa değerlendirilmesi
05
Vizyonun ve stratejinin paydaşlarla birlikte oluşturulması
06
Hedeflerin ve göstergelerin belirlenmesi
07
Paydaşlarla tedbir paketlerinin seçilmesi
08
Eylem ve sorumlulukların kararlaştırılması
09
Kabul ve finansman için hazırlanılması
10
Uygulamanın yönetilmesi
11
İzleme, adaptasyon ve bildirme
12
Değerlendirme ve dersler çıkarma
Hazırlık ve analiz
Sürekli geliştirme
Tedbir planlama
Uygulama ve izleme
SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL HAREKETLİLİK PLANLAMASI
Telif hakkı Rupprecht Consult 2019

Kilometre taşı:
Bir SUMP hazırlama kararı
1.1 Kapasite ve kaynakların değerlendirilmesi
1.2 Bölümler arası çekirdek ekibin oluşturulması
1.3 Siyasi ve kurumsal mülkiyet
1.4 Paydaş ve vatandaş katılımının planlanması
01
Çalışma yapılarının kurulması
02
Planlama çerçevesinin belirlenmesi
2.1 Planlama gereksinimlerinin değerlendirilmesi ve coğrafi kapsamın ('işlevsel kentsel alan') tanımlanması
2.2 Diğer planlama süreçleriyle ilişkilendirme
2.3 Takvimin ve çalışma planının kararlaştırılması
2.4 Dışarıdan destek alınması hususunun değerlendirilmesi
03
Hareketlilik durumunun analiz edilmesi
3.1 Bilgi kaynaklarının belirlenmesi ve veri sahipleriyle işbirliği yapılması
3.2 Sorunların ve fırsatların (tüm biçimler) analiz edilmesi
Hazırlık ve analiz
Telif hakkı Rupprecht Consult 2019
Kilometre taşı:
Sorunların ve fırsatların analizinin tamamlanması

Strateji geliştirme
Senaryoların oluşturulması ve ortaklaşa değerlendirilmesi
04
4.1 Gelecek için olası senaryoların oluşturulması
4.2 Senaryoların vatandaş ve paydaşlarla tartışılması
Vizyonun ve stratejinin paydaşlarla birlikte oluşturulması
05
5.1 Vatandaş ve paydaşlarla ortak vizyonun birlikte oluşturulması
5.2 Temel sorunların ve tüm ulaşım biçimlerinin ele alındığı hedeflerin kararlaştırılması
Hedeflerin ve göstergelerin belirlenmesi
06
6.1 Tüm hedefler için göstergelerin belirlenmesi
6.2 Ölçülebilir hedef değerlerin kararlaştırılması
Kilometre taşı: Vizyon, hedefler ve hedef değerlerin kararlaştırılması

Kilometre taşı: Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planının kabulü
Tedbir planlama
Kabul ve finansman için hazırlanılması
9.1 Finansal planların hazırlanması ve maliyet paylaşımının kararlaştırılması
9.2 'Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planının' tamamlanması ve kalite güvencesinin sağlanması
09
Eylem ve sorumlulukların kararlaştırılması
8.1 Tüm eylemlerin tanımlanması
8.2 Finansman kaynaklarının belirlenmesi ve finansal kapasitelerin değerlendirilmesi
8.3 Önceliklerin, sorumlulukların ve takvimin kararlaştırılması
8.4 Geniş siyasi destek ve halk desteğinin sağlanması
08
Paydaşlarla tedbir paketlerinin seçilmesi
07
7.1 Paydaşlarla uzun bir tedbir listesinin oluşturulması ve değerlendirilmesi
7.2 Entegre tedbir paketlerinin tanımlanması
7.3 Tedbir izleme ve değerlendirmenin planlanması

Kilometre taşı:
Tedbir uygulamalarının değerlendirilmesi
12.1 Başarı ve başarısızlıkların analiz edilmesi
12.2 Sonuçların ve çıkarılan derslerin paylaşılması
12.3 Yeni sorunların ve çözümlerinin değerlendirilmesi
12
Değerlendirme ve dersler çıkarma
11.1 İlerlemenin izlenmesi ve adaptasyon
11.2 Vatandaş ve paydaşların bilgilendirilmesi ve katılımının sağlanması
11
İzleme, adaptasyon ve bildirme
10.1 Eylemlerin gerçekleştirilmesinin koordine edilmesi
10.2 Mal ve hizmetlerin tedarik edilmesi
10
Uygulamanın yönetilmesi
Uygulama ve izleme